

PS-I.431.2.22.2024

PROTOKÓŁ KONTROLI PROBLEMOWEJ

przeprowadzonej

w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Międzyrzeczu

Działając na podstawie art. 22 pkt 8, art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.), przepisów rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285 ze zm.), przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz.U. z 2018 r., poz. 734 ze zm.), art. 22 pkt 6 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 190)

zespół kontrolny w składzie:

1. **Marzena Modrewska** – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 252-1/2024 z dnia 4 września 2024 r. – *kierująca zespołem inspektorów;*
2. **Marta Mikołajczyk** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 252-2/2024 z dnia 4 września 2024 r. – *członek zespołu inspektorów*

(akta kontroli str. 1-2)

przeprowadził od 12 września 2024 r. do 4 listopada 2024 r. w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Międzyrzeczu kontrolę problemową w zakresie umieszczania osób w domu pomocy społecznej, w tym osób skierowanych postanowieniem sądu.

Czynności kontrolnych w jednostce dokonano w obecności:

- Pani Elżbiety Górnej – Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Międzyrzeczu;
- * – specjalisty pracy z rodziną.

Przed przystąpieniem do kontroli, zespół inspektorów złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

Ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Umieszczanie osób w domu pomocy społecznej, w tym osób skierowanych postanowieniem sądu.
2. Ustalanie odpłatności dla mieszkańców skierowanych przed 1.01.2004 r.
3. Pomoc udzielana opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie.
4. Kwalifikacje pracowników PCPR realizujących zadania dot. prowadzenia i rozwoju infrastruktury DPS oraz umieszczania w nich skierowanych osób.

*Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 902).

Do oceny powyższych zagadnień przyjęto:

- dokumenty udostępnione kontrolującemu w toku czynności w jednostce;
- dokumenty przesłane przez PCPR za pośrednictwem ePUAP z 16., 20. i 24 września 2024 r.

(akta kontroli str. 3-13)

Na tej podstawie dokonano następujących ustaleń:

W powiecie międzyrzeczkim funkcjonuje sześć domów pomocy społecznej:

a) prowadzonych przez powiat:

1. DPS w Międzyrzeczu – przeznaczony dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, z liczbą miejsc 40;
2. DPS w Jasieńcu – przeznaczony dla osób przewlekłe psychicznie chorych, z liczbą miejsc 61;
3. DPS w Rokitnie 58 – przeznaczony dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, z liczbą miejsc 100;
4. DPS w Rokitnie 38 – przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, z liczbą miejsc 99;
5. DPS w Skwierzynie – przeznaczony dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, z liczbą miejsc 45;

b) prowadzony na zlecenie powiatu:

6. DPS w Szarczu – przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, z liczbą miejsc 52.

1. Umieszczanie osób w domu pomocy społecznej, w tym osób skierowanych postanowieniem sądu.

Pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej uregulowany jest wydaniem, co najmniej trzech decyzji administracyjnych (o skierowaniu, o umieszczeniu oraz o ustaleniu odpłatności za pobyt). Decyzję o skierowaniu oraz decyzję o ustaleniu odpłatności wydaje – w przypadku mieszkańców skierowanych po 1 stycznia 2004 r. – organ gminy właściwej dla tej osoby ze względu na miejsce zamieszkania lub miejsce zamieszkania opiekuna prawnego. Natomiast zgodnie z art. 59 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej m.in. decyzję o umieszczeniu w domu pomocy społecznej wydaje starosta powiatu prowadzącego dom. Decyzja wydawana jest w oparciu o dokumentację skompletowaną i przekazaną przez właściwy ośrodek pomocy społecznej. W razie niemożności umieszczenia w domu pomocy społecznej z powodu braku wolnych miejsc, powiadamia się osobę o wpisaniu jej na listę oczekujących oraz o przewidywanym terminie oczekiwania na umieszczenie.

Terminy załatwienia spraw – w tym także wydawania decyzji administracyjnych – uregulowane są w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 572). Sprawy załatwiane są niezwłocznie, w oparciu o zgromadzone dowody znajdujące się w aktach sprawy.

W myśl § 8 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej w przypadku osób ubezwłasnowolnionych całkowicie i małoletnich do wniosku osoby ubiegającej się o skierowanie do domu, dołącza się postanowienie sądu opiekuńczego w przedmiocie udzielenia zezwolenia

na skierowanie do domu pomocy społecznej. W przypadku, gdy do domu kieruje się osobę na podstawie orzeczenia sądu, wydanie decyzji o skierowaniu do domu nie wymaga przedłożenia wymaganych dokumentów. Dokumenty te powinny zostać skompletowane w terminie, nieprzekraczającym trzech miesięcy, od dnia wydania decyzji o skierowaniu do domu. W nagłych wypadkach, wynikających ze zdarzeń losowych, skierowanie i umieszczenie osoby w domu może nastąpić poza kolejnością oraz bez przedłożenia wymaganych dokumentów. Dokumenty te powinny zostać skompletowane przez właściwy ośrodek pomocy społecznej w terminie trzech miesięcy od dnia przyjęcia tej osoby do domu.

W PCPR w Międzyrzeczu prowadzi się listy osób oczekujących na umieszczenie w DPS. Umieszczenie osób w DPS następowało – zgodnie z przepisami – na podstawie decyzji o skierowaniu i umieszczeniu. Odmowa umieszczenia w domach pomocy społecznej odbywała się niezgodnie z przepisami. Dyrektor PCPR występowała o opinię dot. zasadności umieszczenia w DPS do Dyrektorów domów pomocy społecznej. Dyrektorzy Domów opiniowali zasadności umieszczenia klientów skierowanych do DPS.

W PCPR w Międzyrzeczu prowadzone są – dla każdego z Domów odrębnie – rejestry osób oczekujących na umieszczenie. Zgodnie z rejestrami na umieszczenie – według stanu na 31 sierpnia 2024 r. – oczekują:

- DPS w Międzyrzeczu – 2 osoby;
- DPS w Jasieńcu – 4 osoby;
- DPS w Rokitnie 58 – 3 osoby;
- DPS w Rokitnie 38 – 3 osoby;
- DPS w Szarczu – 4 osoby;
- DPS w Skwierzynie – 3 osoby.

Ponadto PCPR na koniec każdego miesiąca monitoruje stan mieszkańców w DPS, poprzez składaną przez dyrektorów informację. Zawiera ona dane o liczbie osób przebywających, przybyłych, ubytych: przeniesionych, urlopowanych do rodziny lub hospitalizowanych, zmarłych i oczekujących.

W dniu kontroli zespół inspektorów otrzymał do analizy wykaz wniosków o umieszczenie w sześciu DPS na terenie powiatu międzyrzeckiego złożonych w terminie od 1 kwietnia 2023 r. do 12 września 2024 r. Wykaz zawierał 51 pozycji.

Wykaz zawiera dane dotyczące:

- 30 osób, którym wydano decyzje o umieszczeniu w DPS;
- 7 wniosków w trakcie rozpatrywania;
- 4 osób, którym odmówiono przyjęcia i tym samym odmówiono wpisania na listę oczekujących;
- 7 osób oczekujących na umieszczenie;
- 3 rezygnacji, w tym 1 z powodu umieszczenia w innym DPS, 1 z powodu umieszczenia w ZOL.

Kontrolujący do analizy przyjęli dokumentację 5 osób, w tym:

- A. 3 osób, którym odmówiono przyjęcia i tym samym odmówiono wpisania na listę oczekujących, w tym 2 osób mających decyzje kierujące i 1 osoby bez decyzji kierującej;
- B. 2 osób, którym wydano decyzję i zostały umieszczone w DPS.

Ad. A. Dyrektor PCPR odmówiła – w badanym okresie w 4 przypadkach – umieszczenia w DPS. Zespół kontrolny przyjął do analizy dokumentację 3 osób, którym odmówiono przyjęcia.

W jednym analizowanym przypadku dokumentacja przekazana przez kierownika OPS miała charakter konsultacyjny tzn. nie została wydana decyzja kierująca.

Dyrektor PCPR – po zasięgnięciu opinii dyrektorów Domów w Szarczu i Skwierzynie – stwierdziła, że dwie osoby nie kwalifikują się do umieszczenia do 2 Domów na terenie powiatu. W tych dwóch badanych przypadkach Dyrektor PCPR **niewłaściwie**

rozstrzygnęła prowadzone postępowania. W każdym z badanych przypadków w obiegu znajdowała się decyzja kierująca do DPS. Przed wydaniem tej decyzji OPS zobowiązany był – na podstawie treści żądania strony – ustalić rodzaj DPS i jego siedzibę. Zatem na etapie kierowania organ zobowiązany jest ustalić konkretny DPS, do którego może nastąpić przyjęcie. Organ kierujący zobowiązany jest zbadać wiek, stan zdrowia, niepełnosprawność osoby oraz rzeczywiste jej zapotrzebowanie na całodobowe usługi bytowe. Etap kierowania do DPS zwalnia organ rozstrzygający o umieszczeniu z badania przesłanek materialnoprawnych warunkujących korzystanie z prawa do umieszczenia w Domu. Organ wydający decyzję o umieszczeniu w DPS pozostaje związany decyzją ostateczną w sprawie skierowania do DPS. Jest jedynie zobligowany do zbadania czy wskazany DPS istnieje oraz czy są w nim wolne miejsca. W każdym z dwóch badanych przypadków Dyrektor PCPR odmówiła umieszczenia w DPS z uwagi na schorzenia osób kierowanych i brak możliwości zapewnienia im odpowiedniej opieki. Tymczasem do czasu funkcjonowania w obrocie prawnym ostatecznych decyzji o skierowaniu, organ orzekający o umieszczeniu nie może kwestionować prawidłowości skierowania do konkretnego DPS. Niedopuszczalna jest bowiem ponowna ocena przesłanek skierowania do DPS.¹

W badanej dokumentacji brak jest decyzji uchylających decyzje kierujące. Zatem decyzje kierujące do DPS **są w obiegu prawnym.**

Zespół kontrolny zauważa, że ewentualna odmowa umieszczenia w DPS musi być wydana w formie decyzji administracyjnej, przy jednoczesnym uwzględnieniu przesłanek, o których mowa powyżej.

Ad. B. Kontrolujący ustalili, że **umieszczenie w DPS odbyło się w trybie przewidzianym przepisami.**

Umieszczenie dwóch badanych osób w DPS na terenie powiatu nastąpiło na podstawie decyzji kierujących i decyzji o umieszczeniu. W jednym przypadku Sąd zezwolił opiekunowi prawnemu na umieszczenie w DPS, natomiast w drugim przypadku Sąd wydał postanowienie o przyjęciu do DPS bez zgody osoby. Decyzje o umieszczeniu wydane zostały bez zbędnej zwłoki, w terminie przewidzianym w Kpa.

(akta kontroli str. 14-87)

Przeprowadzone czynności kontrolne wykazały uchybienia w zakresie niezgodnych z przepisami odmów umieszczenia w domach pomocy społecznej. Dyrektor PCPR

¹ Zob.: wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 11 kwietnia 2019 r., III SA/Kr 318/19; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 5 lipca 2022 r., II SA/Po 317/22.

występowała o opinię dot. zasadności umieszczenia w DPS do Dyrektorów domów pomocy społecznej. Dyrektorzy Domów opiniowali zasadności umieszczenia klientów skierowanych do DPS.

2. Ustalanie odpłatności dla mieszkańców skierowanych przed 1.01.2004 r.

Zgodnie z art. 87 ust. 8 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, osoby przyjęte do domu pomocy społecznej przed dniem 1 stycznia 2004 r. oraz osoby posiadające skierowania do domu pomocy społecznej wydane przed dniem 1 stycznia 2004 r. ponoszą opłatę na dotychczasowych zasadach. Zgodnie z art. 155 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej do osób umieszczonych w domu pomocy społecznej na podstawie skierowania wydanego przed dniem 1 stycznia 2004 r. stosuje się dotychczasowe przepisy o właściwości miejscowej gminy. W stosunku do osób umieszczonych w domu pomocy społecznej na podstawie skierowania wydanego przed dniem 1 stycznia 2004 r., decyzje zmieniające decyzje o odpłatności i o skierowaniu do domu pomocy społecznej wydaje starosta właściwy ze względu na położenie domu. Jeżeli dom pomocy społecznej osiągnął wymagane prawem standardy, przy ustalaniu zasad ponoszonej odpłatności należy uwzględnić treść art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej. Wówczas opłata mieszkańca za pobyt w domu pomocy społecznej zostaje podwyższona do pełnego kosztu utrzymania, nie więcej jednak niż do 70% dochodu osoby lub na osobę w rodzinie. Zasadę odpłatności stosuje się do aktualnych kwot kryteriów dochodowych.

Zmiana dochodu w okresie ponoszenia odpłatności za świadczenie niepieniężne wpływa na wysokość tej odpłatności, jeżeli kwota zmiany przekroczyła 10% odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zgodnie z art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej.

Postępowania prowadzone w związku ze zmianą sytuacji dochodowej mieszkańców DPS przyjętych oraz posiadających skierowania do domu pomocy społecznej przed 1 stycznia 2004 r. przeprowadzone są niezgodnie z przepisami prawa – decyzje ustalające odpłatność wydawane są niezgodnie z przepisami i zawierają uchybienia. Odpłatność jednego mieszkańca na tzw. „starych zasadach” została naliczana niezgodnie z przepisami prawa. Dokumentacja dotycząca dochodu mieszkańców prowadzona jest nierzetelnie. Kontrolujący sugerują ponadto dopracowanie decyzji, zgodnie z treścią protokołu kontroli.

Analiza miesięcznego sprawozdania sporządzonego w Centralnej Aplikacji Statystycznej – Dotacja-LM-DPS-2022 za sierpień 2024 r. – wykazała, że liczba osób przyjętych oraz posiadających skierowania do domu pomocy społecznej przed 1 stycznia 2004 r. w powiecie międzyrzeckim wynosi 191. Na tej podstawie Wojewoda Lubuski przekazuje dotację z budżetu państwa na uprawnionych mieszkańców (na tzw. „starych zasadach”).

Dyrektor PCPR w Międzyrzeczu przedłożyła kontrolującym zestawienie – wykaz decyzji ustalających odpłatność dla mieszkańców skierowanych do domu pomocy społecznej przed 01.01.2004 r., wg stanu na 12 września 2024 r. Wykaz zawiera 191 pozycji.

Do oceny tego zagadnienia kontrolujący przyjęli akta siedmiu wybranych osób. Badani mieszkańcy zamieszkują:

- Dom Pomocy Społecznej w Rokitnie Nr 38 – 1 osoba;
- Dom Pomocy Społecznej w Rokitnie Nr 58 – 2 osoby;

- Dom Pomocy Społecznej w Międzyrzeczu – 1 osoba;
- Dom Pomocy Społecznej w Skwierzynie – 1 osoba;
- Dom Pomocy Społecznej w Szarczu – 1 osoba;
- Dom Pomocy Społecznej w Jasieńcu – 1 osoba.

W aktach znajdują się m.in. decyzje o odpłatności za pobyt w DPS, dokumentacja dotycząca sytuacji dochodowej mieszkańca. Badane osoby – umieszczone oraz posiadające skierowania do DPS przed 1 stycznia 2004 r. – miały zmieniane decyzje o odpłatności za pobyt w DPS, w związku ze zmianą sytuacji dochodowej mieszkańca, przekraczającą 10% odpowiednio kryterium dochodowego. Wszystkie decyzje z terminem obowiązywania wcześniejszym, niż data ich wydania ².

Wszyscy mieszkańcy DPS na tzw. „starych zasadach” – decyzją Starosty Międzyrzeckiego – zostali zobowiązani do ponoszenia miesięcznej opłaty za pobyt w DPS w wysokości 70% dochodu osoby. Średnia odpłatność mieszkańca za pobyt w DPS – na podstawie badanej próby – wynosi 1.713,34 zł.

Kontrolujący zbadali prawidłowość postępowań prowadzonych w związku ze zmianą sytuacji dochodowej mieszkańców DPS przyjętych oraz posiadających skierowania do domu pomocy społecznej przed 1 stycznia 2004 r. Na tej podstawie ustalili, że **postępowania przeprowadzone są niezgodnie z przepisami prawa. Stwierdzili następujące uchybienia i nieprawidłowości:**

- decyzje ustalające odpłatność wydawane są niezgodnie z przepisami – pobyt i usługi w domu pomocy społecznej zalicza się do stałych form pomocy społecznej. Zgodnie z art. 107 ust. 1, 4 oraz art. 155 ustawy o pomocy społecznej w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy sporządza się aktualizację rodzinnego wywiadu środowiskowego. Starosta – właściwy ze względu na położenie domu – wydaje decyzje zmieniające decyzje o odpłatności osób umieszczonych w DPS na podstawie skierowania wydanego przed 1 stycznia 2004 r. **W badanych postępowaniach nie przeprowadzono rodzinnego wywiadu środowiskowego. Zatem decyzje ustalające odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej zostały wydane niezgodnie z przepisami** (po jednej decyzji z 15.05.2024 r., 23.05.2024 r., 10.06.2024 r. i 20.06.2024 r.; 3 decyzje z 17.05.2024 r.).

- decyzje ustalające odpłatność zawierają uchybienia i wymagają dopracowania – w świetle przepisów mieszkańcy na tzw. „starych zasadach” ponoszą opłatę w wysokości 200% kwoty kryterium dochodowego dla osób samotnie gospodarujących. We wszystkich decyzjach wskazano na 300% kwoty kryterium dochodowego. Wskazana wartość procentowa (300% zamiast 200%) nie wpłynęła na ostatecznie ustaloną kwotę odpłatności mieszkańca za DPS. W dalszej części decyzji wskazano właściwie, że po osiągnięciu przez DPS standardu usług, opłata za pobyt w DPS zostaje podwyższona do pełnego kosztu utrzymania, nie więcej jednak niż 70% dochodu osoby.

W jednej analizowanej decyzji³ – w uzasadnieniu – **błędnie wskazano składniki dochodu osoby**. Nie wskazano decyzji OPS dot. przyznania zasiłku pielęgnacyjnego, który również stanowił dochód osoby.

Kontrolujący **sugerują ponadto dopracowanie decyzji w części dotyczącej wskazania dochodu mieszkańca z decyzji poprzedzającej oraz o informację o spełnieniu warunku**

² Zob.: Wyrok NSA z 2.03.2016 r. (sygn. I OSK 221/16); Wyrok WSA w Gliwicach z 13.01.2022 r. (sygn. II SA/GI 957/21); Wyrok WSA w Poznaniu z 9.06.2022 r. (sygn.. II SA/Po 1008/2).

³ Decyzja z 15.05.2024 r.

zmiany dochodu powyżej 10% kryterium. W decyzjach ustalających odpłatność wszystkich badanych mieszkańców wskazano tylko na zmianę sytuacji dochodowej mieszkańca. Brak jest informacji dot. wcześniejszego dochodu mieszkańca i spełnienia warunku zmiany dochodu powyżej 10% kryterium. Zdaniem zespołu kontrolnego, uszczegółowienie decyzji o te elementy zapewni ich przejrzystość i wskaże na wszystkie przesłanki do wydania decyzji zmieniającej odpłatność.

- odpłatność jednego mieszkańca na tzw. „starych zasadach” została naliczona z naruszeniem przepisów prawa – zgodnie z art. 107 ust. 5b pkt 4, pkt 10 ustawy o pomocy społecznej sytuację dochodową osoby ustala się na podstawie **decyzji** właściwego organu w sprawie renty oraz **dowodu** otrzymania renty. Ustawodawca wskazuje na obligatoryjny charakter ww. środków dowodowych służących ustaleniu sytuacji dochodowej osoby korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej. Organ emerytalno – rentowy w decyzji informuje o wysokości przychodu z tytułu ww. świadczenia i wysokości jego pomniejszeń o podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz miesięcznej wysokości przysługujących dodatków i o ewentualnych potrąceniach, np. komorniczych. Zatem są to informacje niezbędne do ustalenia miesięcznej wysokości dochodu z tytułu renty na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej, które umożliwiają ustalenie odpłatności mieszkańca za pobyt w DPS. W dwóch analizowanych decyzjach⁴ (dotyczących jednej osoby), przy ustalaniu miesięcznej wysokości dochodu, posłużono się oświadczeniami opiekuna prawnego o dochodzie netto mieszkańca. **Zastosowane rozwiązanie jest niezgodne z przepisami.**

Analiza akt wykazała ponadto, że dokumenty potwierdzające dochód mieszkańca stanowią decyzje OPS, ZUS. **Dokumentacja dotycząca dochodu mieszkańców prowadzona jest nierzetelnie – dokumenty te nie zawierają daty wpływu do DPS:**

- w Rokicie Nr 58 – 2 osoby;
- w Międzyrzeczu – 1 osoba;
- w Jasieńcu – 1 osoba;
- w Szarczu – 1 osoba.

Zgromadzona – w toku kontroli – dokumentacja zawiera **potwierdzenia doręczenia decyzji ustalających odpłatność przez strony postępowania.** W każdym przypadku odbierający pismo potwierdził jego otrzymanie/doręczenie swoim podpisem ze wskazaniem daty jego doręczenia, zgodnie z art. 46 §1 i 2 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego.

(akta kontroli str. 107-118; 120-184)

Kontrola wykazała uchybienia w zakresie niezgodnych z przepisami postępowań prowadzonych w związku ze zmianą sytuacji dochodowej mieszkańców DPS przyjętych oraz posiadających skierowania do domu pomocy społecznej przed 1 stycznia 2004 r. Decyzje ustalające odpłatność wydawane są niezgodnie z przepisami i zawierają uchybienia. Odpłatność jednego mieszkańca na tzw. „starych zasadach” została naliczana niezgodnie z przepisami prawa. Dokumentacja dotycząca dochodu mieszkańców prowadzona jest nierzetelnie. Kontrolujący sugerują ponadto dopracowanie decyzji, zgodnie z treścią protokołu kontroli.

⁴ Decyzja z 15.05.2024 r. i 21.06.2023 r.

3. Pomoc udzielana opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie.

Do zadań własnych powiatu – zgodnie z art. 19 ustawy o pomocy społecznej – należy m.in. przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Ponadto zadaniem powiatu jest udzielenie pomocy w integracji ze środowiskiem młodzieży opuszczającej DPS dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, mających braki w przystosowaniu się.

W powiecie międzyrzeckim nie udzielano pomocy w integracji ze środowiskiem osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, ani pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki.

Kontrola wykazała, że w okresie od 1 kwietnia 2023 r. do 12 września 2024 r. nie udzielono pomocy osobom – opuszczającym DPS dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie – w integracji ze środowiskiem z powodu braku wniosków dotyczących ww. pomocy. Nie przyznano pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki dla osób opuszczających domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie z powodu braku takich wniosków.

(akta kontroli str. 118-119)

Przeprowadzone czynności kontrolne nie wykazały uchybień w badanym zakresie.

4. Kwalifikacje pracowników PCPR realizujących zadania dot. prowadzenia i rozwoju infrastruktury DPS oraz umieszczania w nich skierowanych osób.

Zadania pomocy społecznej w powiatach wykonują jednostki organizacyjne – powiatowe centra pomocy rodzinie (art. 112 ustawy o pomocy społecznej). Kwalifikacje pracowników ustalone zostały w ustawie o pomocy społecznej oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych z dnia 25 października 2021 r. (Dz. U. z 2021 r., poz. 1960 ze zm.).

Zapisy Regulaminu Organizacyjnego PCPR w Międzyrzeczu wymagają zaktualizowania do zgodnych z obowiązującymi przepisami. Pracownik realizujący zadanie posiada kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Międzyrzeczu usytuowane jest w budynku wielopiętrowym, w którym siedzibę ma m.in. Starostwo Powiatowe. Budynek dostosowany jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (zamontowana winda).

Regulamin Organizacyjny PCPR w Międzyrzeczu został przyjęty Uchwałą NR 79.2014 Zarządu Powiatu w Międzyrzeczu z dnia 16 października 2014 roku. W strukturze organizacyjnej Centrum funkcjonują: Dyrektor, Dział pieczy zastępczej, Dział ds. obsługi osób niepełnosprawnych, Dział pomocy społecznej, w tym Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Dział administracyjno-księgowy.

Centrum jest zarządzane przez Dyrektora. Do jego zadań i kompetencji należy m.in.:

1. wydawanie z upoważnienia starosty międzyrzeckiego decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej i pieczy zastępczej należących do właściwości powiatu;

2. współpraca z sądem w sprawach dotyczących opieki i wychowania dzieci pozbawionych całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej;
3. opracowanie i zatwierdzenie planu finansowego Centrum;
4. zapewnienie funkcjonowania kontroli zarządczej;
5. prowadzenie polityki kadrowej;
6. wytaczanie na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej powództwa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych.

Zadania związane z domami pomocy społecznej wykonywane są przez pracowników Działu pomocy społecznej.

Zespół kontrolny **sugeruje** przy najbliższej zmianie Regulaminu Organizacyjnego dostosowanie jego zapisów do aktualnie obowiązujących przepisów w zakresie m.in.: zadań z zakresu przeciwdziałania **przemocy domowej** (zapisy w regulaminie dotyczą przemocy w rodzinie), doprecyzowanie zapisów dotyczących odpłatności za pobyt w ośrodku wsparcia (obecnie pobyt dzienny jest bezpłatny).

W jednostce na 31 grudnia 2023 r.⁵ zatrudnionych było w systemie pomocy społecznej 11 osób, w tym 2 pracowników socjalnych. Na dzień kontroli zadania w zakresie umieszczania osób uprawnionych w domu pomocy społecznej realizuje jeden pracownik zatrudniony na stanowisku specjalista pracy z rodziną. Pracownik posiada odpowiednie kwalifikacje określone – rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych – dla zajmowanego stanowiska. Zgodnie z zakresem czynności do zadań pracownika należy m.in.:

- rozpatrywanie wniosków w sprawie umieszczenia w domu pomocy społecznej i sporządzanie decyzji administracyjnych w tym zakresie;
- sporządzanie decyzji administracyjnych w zakresie mieszkańców DPS przyjętych i skierowanych przed 1 stycznia 2004 r.;
- analizowanie budżetów DPS;
- nadzór i kontrola nad DPS.

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że pracownik wykonuje powierzone na stanowisku zadania.

(akta kontroli str. 88-106)

Przeprowadzone czynności kontrolne nie wykazały uchybień w badanym zakresie. Zespół kontrolny sugeruje zaktualizowanie zapisów Regulaminu Organizacyjnego do zgodnych z obowiązującymi przepisami.

Na tym kontrolę zakończono.

WNIOSKI:

1. W PCPR w Międzyrzeczu prowadzi się listy osób oczekujących na umieszczenie w DPS.
2. Umieszczenie osób w DPS następowało – zgodnie z przepisami – na podstawie decyzji o skierowaniu i umieszczeniu.
3. Odmowa umieszczenia w domach pomocy społecznej odbywała się niezgodnie z przepisami.

⁵ Sprawozdanie resortowe MRiPS-06 za okres I-XII 2023 r.

4. Dyrektor PCPR występowała o opinię dot. zasadności umieszczenia w DPS do Dyrektorów domów pomocy społecznej.
5. Dyrektorzy Domów opiniowali zasadności umieszczenia klientów skierowanych do DPS.
6. Postępowania prowadzone w związku ze zmianą sytuacji dochodowej mieszkańców DPS przyjętych oraz posiadających skierowania do domu pomocy społecznej przed 1 stycznia 2004 r. przeprowadzone są niezgodnie z przepisami prawa – decyzje ustalające odpłatność wydawane są niezgodnie z przepisami i zawierają uchybienia.
7. Odpłatność jednego mieszkańca na tzw. „starych zasadach” została naliczana niezgodnie z przepisami prawa.
8. Dokumentacja dotycząca dochodu mieszkańców prowadzona jest nierzetelnie.
9. Kontrolujący sugerują dopracowanie decyzji ustalających odpłatność zgodnie z treścią protokołu.
10. W powiecie międzyrzeczkim nie udzielano pomocy w integracji ze środowiskiem osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, ani pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki.
11. Zapisy Regulaminu Organizacyjnego PCPR w Międzyrzeczu wymagają zaktualizowania do zgodnych z obowiązującymi przepisami.
12. Pracownik realizujący zadanie posiada kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku.

Wnioski zawarte w punktach:

- 3, 4, 5, 6, 7, 8 stanowią istotne uchybienie;
- 9, 11 stanowią sugestię zespołu kontrolnego.

Za uchybienie w punkcie 5 odpowiedzialni są Dyrektorzy Domów Pomocy Społecznej w Rokitnie 38, Rokitnie 58, Skwierzynie, Szarczu.

Za uchybienie w punkcie 8 odpowiedzialni są Dyrektorzy Domów Pomocy Społecznej w Rokitnie Nr 58, Międzyrzeczu, Jasieńcu i Szarczu.

Za stwierdzone uchybienia w pozostałych punktach odpowiedzialny jest Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Międzyrzeczu.

Zespół kontrolny dokonał wpisu do znajdującej się – w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Międzyrzeczu – książki kontroli pod pozycją numer 15.

POUCZENIE

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki

Spółecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Międzyrzeczu, drugi Staroście Powiatu Międzyrzeckiego, trzeci pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wielkopolskim.

Kontrolujący:

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Marzena Modrzewska

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Marta Mikołajczyk

Dyrektor:

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy
Rodzinie w Międzyrzeczu

mgr Elżbieta Górna

Gorzów Wielkopolski, dnia 4 listopada 2024 r.

Międzyrzecz, dnia 12 listopada 2024 r.